

legate de aceste lucrări veneau cărțile marxiste cu *Capitalul* în frunte. Trăiam prin urmare în plin naturalism și fără să ne dăm seama primeam, prin răsunset îndepărtat, vechea influență sănătoasă care venea tocmai dela înființarea școalei noastre. Asemenea preocupări și la asemenea vârstă (nu eram doar decât simpli liceeni) ar părea azi că sunt neverosimile. Ar putea crede cineva că exagerez așa cum face omul de obicei când se uită îndărăt. Se înțelege că o pătrundere întregă a ceea ce citeam noi atunci nu se putea să avem; intrau în mintea noastră faptele și datele unor atât de înaintate lucrări, foarte probabil, mult strâmbate. Dar tot nu cred să fi fost prea strâmbate. Pentru că iată un fapt destul de surprinzător.

În 1909 îmi căzu în mână vestita carte a lui *Haeckel: Istoria creației*. Un an întreg am cetit-o pe răgaz (era într'o ediție franceză). Eram atunci elev în clasa a 6-a de liceu. Atâta de mult mi-a plăcut această carte și așa de luminoasă mi s'a părut, încât m'am și hotărât s'o traduc! Cunoștințele mele de șt. naturale însă erau, de sigur, destul de modeste și mai ales la partea a 2-a (unde *Haeckel* dă o clasificare filetică a viețuitoarelor și unde sunt numeroase denumiri latinești de specii, familii, clase, etc.) m-am isbit de reale dificultăți. Totuși nu m-am dat învins și în cursul anului 1910 am tradus întreaga *Istorie a Creației* (un volum de șase sute pagini) dintr'o ediție a lui Letourneau. Fericit și plin de speranțe am și scris o scrisoare în franțuzeste lui *Haeckel* la Jena cerându-i voie să traduc cartea sa. Se vede că franțuzeasca mea n'a fost prea proastă și

ZOOLOGISCHES INSTITUT
DER UNIVERSITÄT JENA.

Jena 21. 7. 1910.

Hochgeehrter Herr!

Die gewünschte Permission zur Übersetzung meiner „Natürlichen Schöpfungsgeschichte“ in die Rumaenische Sprache gewähre ich Ihnen gerne

Die 11. Edition des Deutschen Werkes (1909) ist wenig verschieden von der 10. Edition (1902); diese letztere war bedeutend erweitert und umgearbeitet.

Die Italienische Translation (Torino, Unione tipografico-editrice) ist neuer als für Sie vielleicht besser zu benutzen als die französische (Paris, Schleicher Frères).

Es sind bis jetzt 12 Übersetzungen erschienen (— auch Serbische—).

Hochachtungsvoll

Ernst Haeckel

Jena, 21.VII-1910

Hochgeehrter Herr!

Die gewünschte Permission zur Übersetzung meiner „Natürlichen Schöpfungsgeschichte“ in die Rumaenische Sprache gewähre ich Ihnen gern.

Die 11. Edition des Deutschen Werkes (1909) ist wenig verschieden von der 10. Edition (1902); diese letztere war bedeutend erweitert und umgearbeitet.

Die Italienische Traduction (Torino, Unione tipografico-editone) ist neuer und für sie vielleicht besser zu benutzen als die französische (Paris, Schleicher Frères).

Es sind bis jetzt 12 Übersetzungen erschienen (— auch Serbische—).

Hochachtungsvoll

Ernst Haeckel.

Scrisoarea asta fiind prost adresată s'a întors la Jena și *Haeckel* îmi scrie a 2-a oară, de data asta în franțuzește :

Jena. 15. 8. 10. Cher Monsieur

Ma réponse à votre lettre
du 20. 7. (— datée 21. 7. —)
est retournée, parceque l'adresse
était incorrecte. (Bucaresti). —

Je vous donne volontiers
ma permission, de traduire en
Roumain mon livre:

„Histoire de la création naturelle.“

Les dernières éditions allemandes
(9. — 11.) sont très améliorées.

Peut-être la traduction italienne
(Turin) est meilleur de la française

(Paris) Je vous prie de m'envoyer
3 exemplaires de la traduction imprimée

Votre très dévoué

Ernst Haeckel

Jena 15.VIII-1910

Cher Monsieur!

Ma réponse à votre lettre du
20.7 (— datée 21.7—) est retour-
née, parceque l'adresse était in-
correcte. (București).

Je vous donne volontiers
ma permission, de traduire en
Roumain mon livre : „*Histoire
de la création naturelle*“. Les
dernières éditions Allemandes
(9-11) sont très améliorées. Peut-
être la traduction italienne (To-
rino) est meilleur de la fran-
çaise (Paris). Je vous prie de
m'envoyer 3 exemplaires de la
traduction imprimée.

Votre très dévoué

Ernst Haeckel

E ușor de închipuit bucuria mea când am primit aprobarea lui *Haeckel*. Am fost cu adevărat fericit. Am mai scris încă o scrisoare cerându-i adresa editurii ediției a 11-a germane, pe care mi-o recomandase el ca fiind mai bună, la care el mi-a răspuns prompt dând indicațiile cerute. Nemțește știam mai puțin, dar servindu-mă de dicționar, și de ajutorul unui coleg care știa mai multă germană, am reușit să fac adaosurile noi cari erau în ediția germană.

Tratatulele mele, după aceea, cu editura Alcalay au fost foarte spinoase și n'am putut avea acelaș succes, pe care îl avusesem la *Haeckel*. Drept rezultat, traducerea a rămas și până azi nepublicată. E adevărat că în forma ei de atunci ea prezintă multe stângăcii și chiar neexactități. Dar în totul privită e destul de bună.

Acest incident are o importanță documentară, pentru a ni da o idee asupra stărei de spirit din Liceul Național înainte de război. Era în el o atmosferă de simpatie pentru științe atât de importantă, încât elevii citeau în limbă străină cărți pe cari azi nu le mai citesc decât cu greutate, studenții. Și entuziasmul era așa de puternic încât un elev din clasa a VII-a putea căpăta curajul de a se pune în legătură